

BİR BİYOGRAFİ DENEMESİ; BELKİS AKKALE

Mahir MAK¹

1. Giriş

Geleneksel halk müziğimizin temsilcisi ve de taşıyıcısı olması münasebetiyle kıymetli bir değeridir Belkıs Akkale. Elli yılı aşkın sanat hayatı içinde, bu kültürün mihenk taşları sayılabilecek, ozanları, ses ve saz sanatçıları ile yakın temasları, onu geleneğin taşınıp aktarılması noktasında önemli bir yerde tutar. Bu değerlerle kurduğu her bir bağ, onun için bir okul olmuştur. Geleneği taşıyan, bir sonraki nesillere aktarmayı amaç edinmiş sanatçının yapmış olduğu onlarca albüm ve yüzlerce konser bu amacın birer göstergesidir. Kadın kimliğinin yanı sıra, içinden geldiği Sünni kimliği ülkenin her bir kesimi tarafından kabul görmüştür. Sanatçının 60'lı yılların sonlarından günümüze değin uzanan müzik yolculuğu, Cumhuriyetimizin müzik politikalarına, müziğin ekonomisine, geleneksel halk müziğinin icrasına ve icracılarına tanıklık etmesi bakımından değerlidir. Bu bakış açısıyla, Akkale'nin sanat hayatını mercek altına almış bir çalışmanın olmayışı bir eksikliktir. Bu eksikliğin giderilmesi ve bahsi geçen değerlendirmelerin yapılması, bu çalışmanın öz amaçlarıdır.

3 Ekim 2019 tarihinde, sanatçının kendisi ve eşi ile yapmış olduğum yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile edinmiş olduğum bilgi ve belgelere dayanarak oluşturmak istediğim biyografi, sanatçı hakkında gazete, dergilerde çıkan yüzlerce haber, Youtube başta olmak üzere internet üzerinden erişilebilen konser, program ve albüm kayıtları, sanatçının özel arşivi (fotoğraf, video) taranarak hazırlanmıştır. Yanı sıra, bu çalışma içerisinde sözlü tarih yöntemi de kullanılmıştır. Sarı'nın da ifade ettiği gibi, olaylara tanıklık eden kişinin anlattıklarını kapsayan (Sarı, 2007) bu yöntemle, zorunlu göçler, kitle iletişim araçlarının etkisi ve yaygınlığı, politik sebepler gibi bir dizi gerekçe ile kaybolan kültürün yitmekte olan hafızasını kayıt altına alınmıştır. Elli yılı aşkın sanat hayatı içinde, sanatçının temas ettiği politik-siyasal-ekonomik dönemler ve önemli kültür taşıyıcıları hakkında sanatçıdan sözlü olarak bilgiler edinilmiştir.

¹ Sorumlu yazar mail: mahirmak@sakarya.edu.tr

3. Son Söz

Aktif halde halen sanat hayatına devam eden sanatçı, toplumsal meselelere de duyarlı kalmış, bu bağlamda adım atmaktan geri durmamıştır. Başrol oynadığı sinema filmlerinde dahi, gelen senaryo tekliflerinde toplumsal bir mesele, Anadolu kadınının hikayesi veya sorunlarını anlatacağım kabul ettiğini ifade eder. Sahne ve politik duruşu halk nezdinde beğenilmiş, yapmış olduğu sanatsal çalışmalarla hala ayakta kalabilmiş sanatçı görmüş olduğu ilginin bir göstergesi olarak; takvimler 1982 yılını gösterdiğinde, Hürriyet'in düzenlediği Altın Kelebek ödül töreninde Yılın Kadın Halk Müziği Sanatçısı ödülünü alır. 1982- 1991 yılları arası her yıl bu ödüle layık görülür. "Yılın Halk Müziği Sanatçısı" ve "Yılın Türküsü", "Yılın Sanatçısı" gibi dallarda toplam on iki Altın Kelebek ödülüne layık bulunan sanatçının, Milliyet Gazetesi, Yedigün Dergisi, Magazin Gazetecileri Derneği, TV'de 7 Gün Dergisi ve Tele Magazin'den almış olduğu ödüllerin yanı sıra, iki tane de Altın Kelebek "Onur ödülü" ve sayısız plaketleri bulunmaktadır.

Meslek camiası içerisinde de oldukça sayılan ve sevilen sanatçı (Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz. Şatana, 2011 ve kişisel görüşme, 3 Ekim 2019) , bir dönem MÜYORBİR10 ismi ile kurulan meslek birliğinde başkan yardımcılığı yapmış, ancak daha sonra bu görevinden ayrılmıştır. Aynı meslek birliğinde halen yönetim kurulu üyeliğini yürütmektedir. Yanı sıra, on yılı aşkın bir süredir Bakırköy Belediyesi Türk Halk Müziği Korosu'nu çalıştırmaktadır.

4. Kaynakça

- MEB Ajans Basın Halkla İlişkiler, Reklamcılık Sanat Etkinlikleri ve Küpür Derleme, arşivi. İzmir.
- MİB Ajans Basın Halkla İlişkiler, Reklamcılık Sanat Etkinlikleri ve Küpür Derleme, arşivi. İzmir.
- MB Ajans Basın Halkla İlişkiler, Reklamcılık Sanat Etkinlikleri ve Küpür Derleme, arşivi. İzmir.
- [?], (13.12.1998), Çankaya'da Buruk Tören, Hürriyet Gazetesi, Erişim Adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cankaya-da-buruk-toren-39052655>
- Aydar, D. (2014), Cumhuriyet Dönemi Müzik Politikalarında Türk Müziği, Safiye Yağcı (Editör), 90.Yıl Müzik Kongresi içinde, s. (169-183), Afyonkarahisar.
- İlıcak, G. (2009), *Sadi Yaver Ataman Eserlerinde İstanbul Folkloru*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İmik, Ünal. (2014). *"Müzik ve Medya"* Gece Kitaplığı Yayınevi, Ankara.
- Kırık, A., M. "Türk Sinemasında Arabeskin Doğuşu ve Gelişimi", Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, s. 90-117. Gümüşhane.
- [?], (09.03.1984), Belkıs Akkale Tarihe Karıştı, Milliyet Gazetesi, Renk Eki, Erişim Adresi: gazetearsivi.milliyet.com.tr.

¹⁰ MÜYORBİR: Müzik Yorumcuları Birliği.

- Öztürk, Ş. (2004), “Özel Televizyon Kanallarının Türk Haberciliğine Etkisi”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/178048>, erişim tarihi: 15.10.2019
- Sarı, İ. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih Etkinliklerinin Öğrenci Başarı, Beceri ve Tutumlarına Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Satır, Ö., C. ve Karahasanoğlu, S. (2015), “Küresel Kültürel Akış Bağlamında Yeni Ankaralı Müzik Anlayışı”, s 145-165, Ankara Araştırmaları Dergisi.
- Şatana, N., Ş. (2011), *Belkıs Yağmur Şimdi Yağacak*, Kainat Kitapları, İstanbul.
- Şenel, S. (2016), Adnan Ataman, TDV İslâm Ansiklopedisi (Ek 1 cilt). (s.135-136), İstanbul: Türk Diyanet Vakfı.

Kişisel Görüşmeler

- (Ali Haydar Göğercin, kişisel görüşme, 3 Ekim 2019)
- (Belkıs Akkale, kişisel görüşme, 3 Ekim 2019)
- (Sami Yılmaztürk, kişisel görüşme, 14 Ekim 2019)
- (Sami Yılmaztürk, kişisel görüşme, 3 Ekim 2019)
- (Doğancan Yılmaztürk, kişisel görüşme, 17 Ekim 2019)
- Sami Yılmaztürk ve Belkıs Akkale özel fotoğraf ve görüntü arşivi.
- Doğancan Yılmaztürk özel arşivi.